

Štefan Králik

DIVADELNÝ ÚSTAV
BRATISLAVA
THE THEATRE INSTITUTE

8. apríla 1909 Žilina-Závodie
† 30. januára 1983 Bratislava

Štefan Králik patrí po Ivanovi Stodolovi medzi dramatikov, u ktorých sa povolanie lekára spojilo s dramatickým písaním. Narodil sa v rodine železničného úradníka v žilinskej mestskej časti Závodie. V rokoch 1919 – 1927 vyštudoval Státne reálne gymnázium v Nitre. S húževnatosťou sebe vlastnou sa vybral študovať do Bratislavy na Lekársku fakultu Univerzity Komenského. Jeho vnútornou motiváciou bola snaha zachrániť vlastného otca, ktorý trpel vážnou srdcovou chorobou. Po skončení školy nastúpil ako asistent neurologicko-psychiatrickej kliniky vo Fakultnej nemocnici v Bratislave. Neskôr ako súkromný praktický lekár pôsobil vo Važci, v Kojetíne na Morave, v Detve, vo Zvolene a v Bratislave.

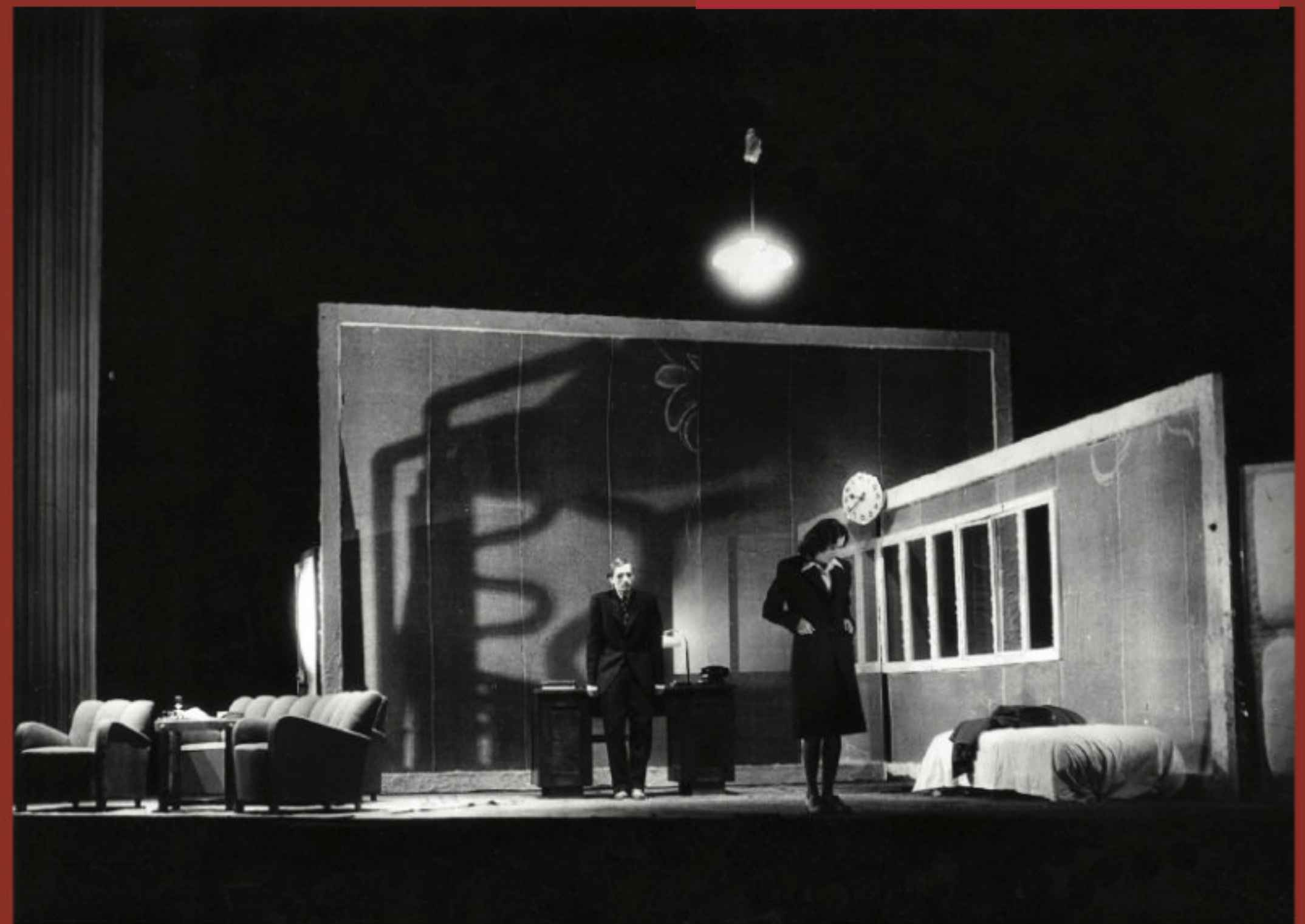
Králikova dramatická tvorba v sebe obsahuje životné skusenosti z lekárskeho povolania. Svoj prvý dramatický pokus Chudobná rodina napísal ako mladý gymnazista. K systematickej dramatickej tvorbe sa dostal počas druhej svetovej vojny. Zaradil sa medzi významnú vlnu v slovenskej povojnovej dramatickej spisbe, kam patrili najmä dramatici Peter Karvaš a Leopold Lahola. Kým P. Karvaš a L. Lahola reflektujú vo svojich prvotinách najmä existencionalne a vysoko humánne otázky previazané s témou vojny, Š. Králik sa vo svojich prvotinách venuje téme dediny (Mozolovci, 1942; Trasovisko, 1945) a dobové alúzie odhaľuje v dráme o vzbure felahov v starom Egypte v hre Veľrieka (1943). Králikovu dramatickú prvotinu inscenoval jeden z najvyspelejších ochotníckych súborov Slovenský spevokol v Martine. Hru Mág Veri, knižne vydanú pod názvom Veľrieka inscenovali v ochotníckom spolku Detvan vo Zvolene. V Trasovisku sa inšpiroval Ibsenom a Dostojevským, kde je hlavnou témou vedomie viny a následné očakávanie trestu. Autorovým zreším dielom bola hra Posledná prekážka (1946), po ktorej už siahlo aj profesionálne divadlo. Dramatik stavia do kontrastu osobné šťastie a nadosobné poslanie. Za dramatický vrchol sa považujú Králikove drámy Hra bez lásky (1946) a Hra o slobode (1948). Obe hry sú poznačené výrazným skeptickým pohľadom na svet a udalosti každodenne nekaždodenného života. Dramatik sa v oboch hrách podporuje predovšetkým skeptické a pochybujúce videnie sveta. Po februári 1948 nastal v jeho dramatickej tvorbe výrazný obrat. Z cesty pochybovania a skepsy sa obrátil na cestu viery – na socialistickorealisticke vnímanie sveta a presadzovanie nových ideí. Priekopníckym príspevkom bola hra Buky podpolianske (1949). Svoj pohľad zameriava na pofebruárový vývoj na slovenskej dedine a angažoval sa za ideu združstevňovania. Ďalšia hra, v ktorej sa jasne zračil Králikov pohľad na novú skutočnosť je Horúci deň (1951), nevyhol sa v nej schematickému riešeniu konfliktu. V Svätej Barbore (1953) spracoval príbeh baníckej vzbury v Handlovej v predvečer prvej svetovej vojny. Z hier sa výrazne vytrácajú subjektívne a hlbšie psychologické sondy do ľudských charakterov. Dramatika zaujíma historický spoločenský pohyb a kolektívny hrdina – ľud v ňom. Začiatkom 60. rokov napísal Mikromemoáre, kvintesencia životnej komédie lekára Diviša (1962). Kvôli ťažkej chorobe sa na niekoľko rokov odmlčal. K dráme sa vrátil až v sedemdesiatych rokoch zbojníckou trilógiou Rebel a hrami Margaret zo zámku (1974) a Krásna neznáma (1976). Napísal aj spomienkové prózy, inscenovali ich v televízii – Kraj sveta Istanbul, Výlet do mladosti, Rodinná anamnéza a Ulička stratených snov. Jeho nedokončené pamäti vyšli posmrtné pod názvom Učeň boha Aesculapa (1990). Jeho hry boli preložené do viacerých svetových jazykov.

POSLEDNÁ PREKÁŽKA

DIVADELNÝ ÚSTAV
BRATISLAVA
THE THEATRE INSTITUTE

Štefan Králik: Posledná prekážka
Premiéra 20. februára 1946, SND Bratislava
Réžia František Kríštof-Veselý
Ružena Porubská (Klára), Mikuláš Huba (Lorenc)

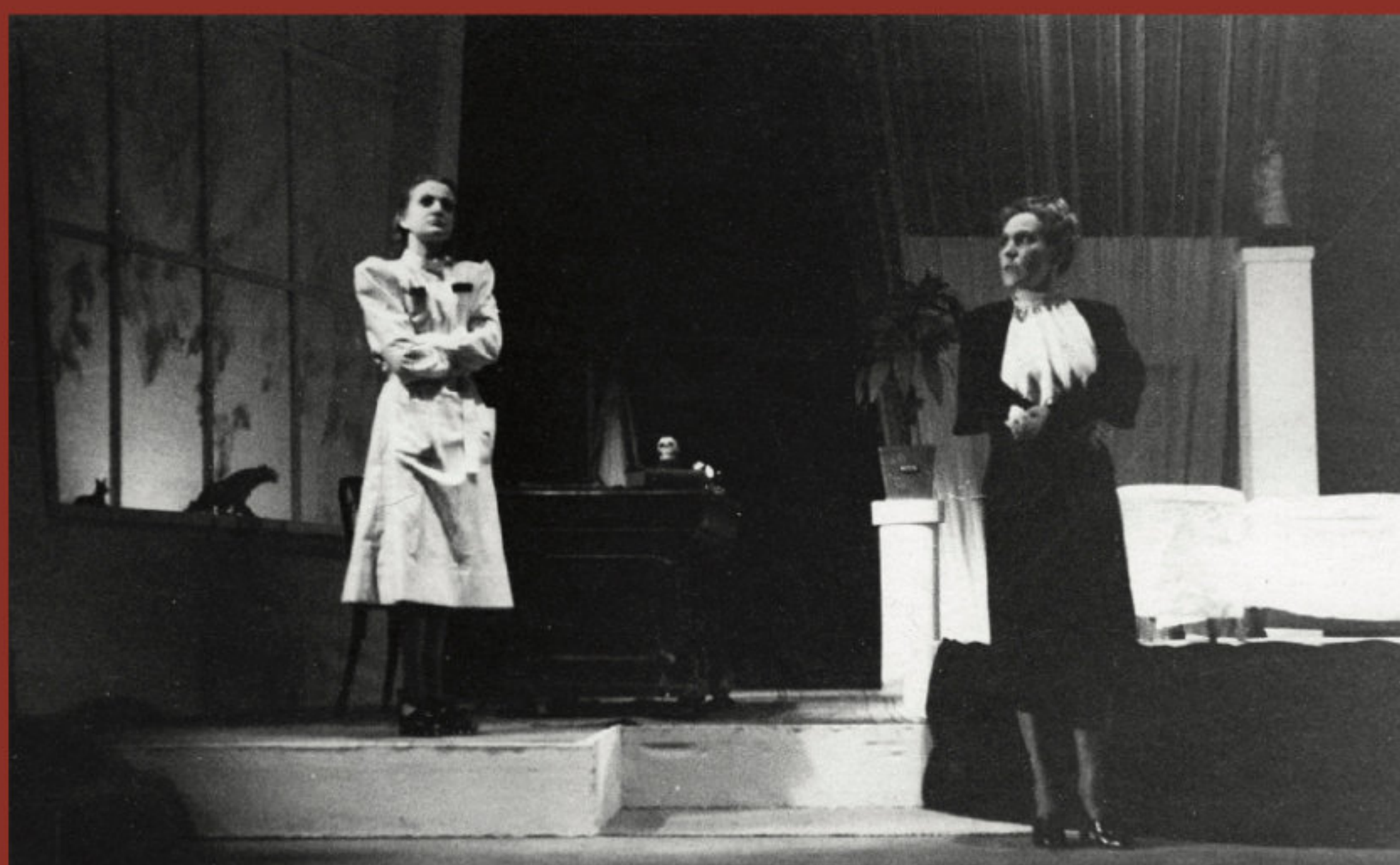
Štefan Králik: Posledná prekážka
Premiéra 20. februára 1946, SND Bratislava
Réžia František Kríštof-Veselý
Mikuláš Huba (Lorenc), Oľga Sýkorová (Helena)

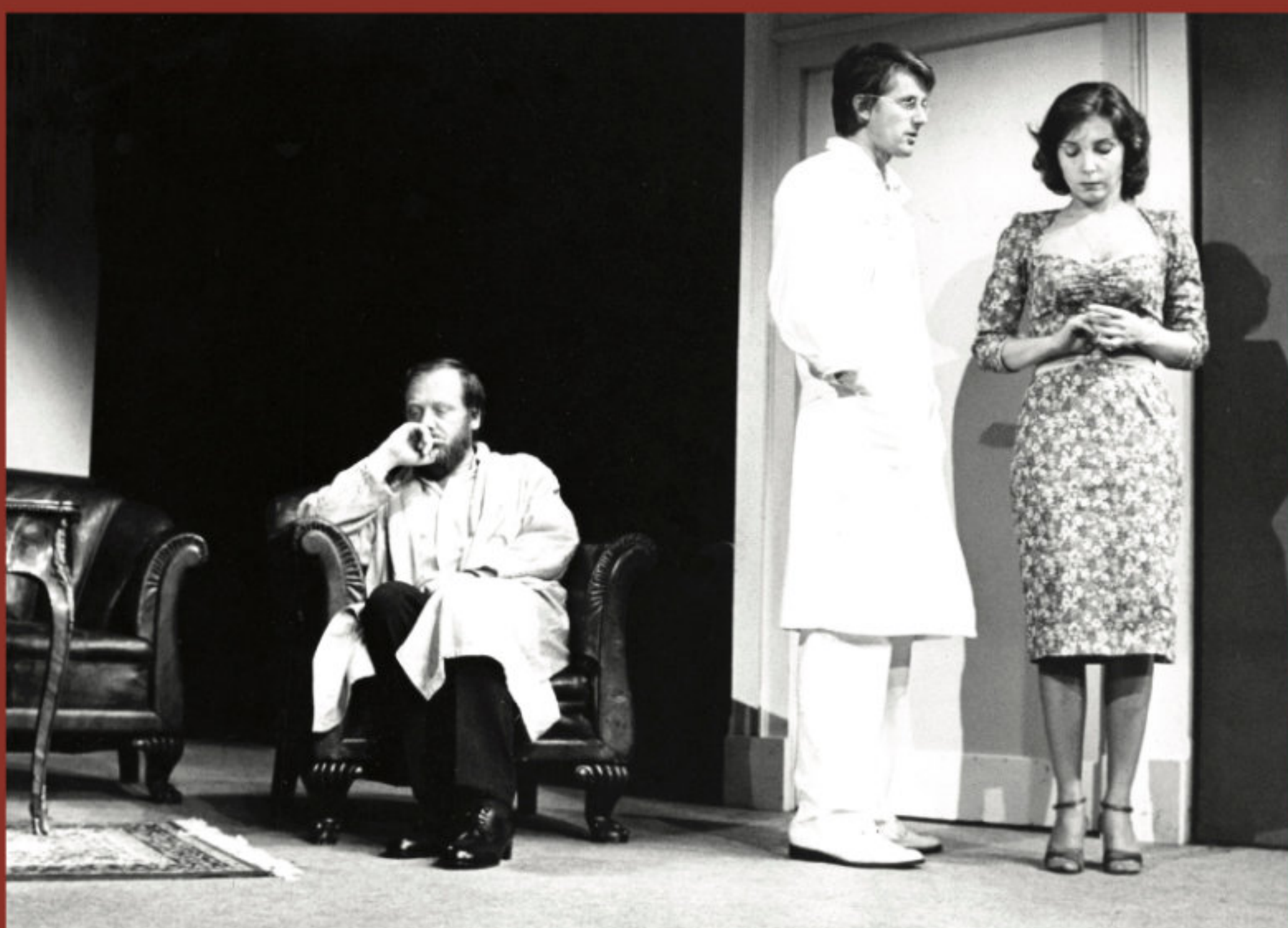
Štefan Králik: Posledná prekážka
Premiéra 7. februára 1948, Národné divadlo v Košiciach
Réžia Janko Borodáč
Janko Borodáč (Michal), Natália Michalcová (Helena)

Štefan Králik: Posledná prekážka
Premiéra 20. februára 1946, SND Bratislava
Réžia František Kríštof-Veselý
Oľga Sýkorová (Helena), Július Pántik (Rovina)

Štefan Králik: Posledná prekážka
Premiéra 7. februára 1948, Národné divadlo v Košiciach
Réžia Janko Borodáč
Natália Michalcová (Helena), Oľga Borodáčová-Országhová (Klára)

Štefan Králik: Posledná prekážka
Premiéra 6. septembra 1980, Štúdio Novej scény v Bratislave
Réžia Vladimír Strniško
Pavol Mikulík (Michal), Emil Horváth ml. (Dr. Lorenc), Viera Richterová (Helena)

Štefan Králik: Posledná prekážka
Premiéra 6. septembra 1980, Štúdio Novej scény v Bratislave
Réžia Vladimír Strniško
Emil Horváth ml. (Dr. Lorenc), Ida Rapaičová (Klára)

TRASOVISKO

DIVADELNÝ ÚSTAV
BRATISLAVA
THE THEATRE INSTITUTE

Štefan Králik: Manželia Javornikovci (Trasovisko)
Premiéra 15. septembra 1961, Ukrajinské národné divadlo v Prešove
Réžia Mikuláš Štefan Gojda
Anna Simková (Hana), Jozef Korba (Peter)

Štefan Králik: Manželia Javornikovci (Trasovisko)
Premiéra 15. septembra 1961, Ukrajinské národné divadlo v Prešove
Réžia Mikuláš Štefan Gojda
Anna Simková (Hana), Jozef Korba (Peter), Mikuláš Simko (Ondrej Javorník)

Štefan Králik: Trasovisko
Premiéra 3. septembra 1966, Divadlo Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene
Réžia Miroslav Zéda, Peter Jerguš
Magda Čaplová (Hana), Tomáš Žilínčik (Ondrej Javorník)

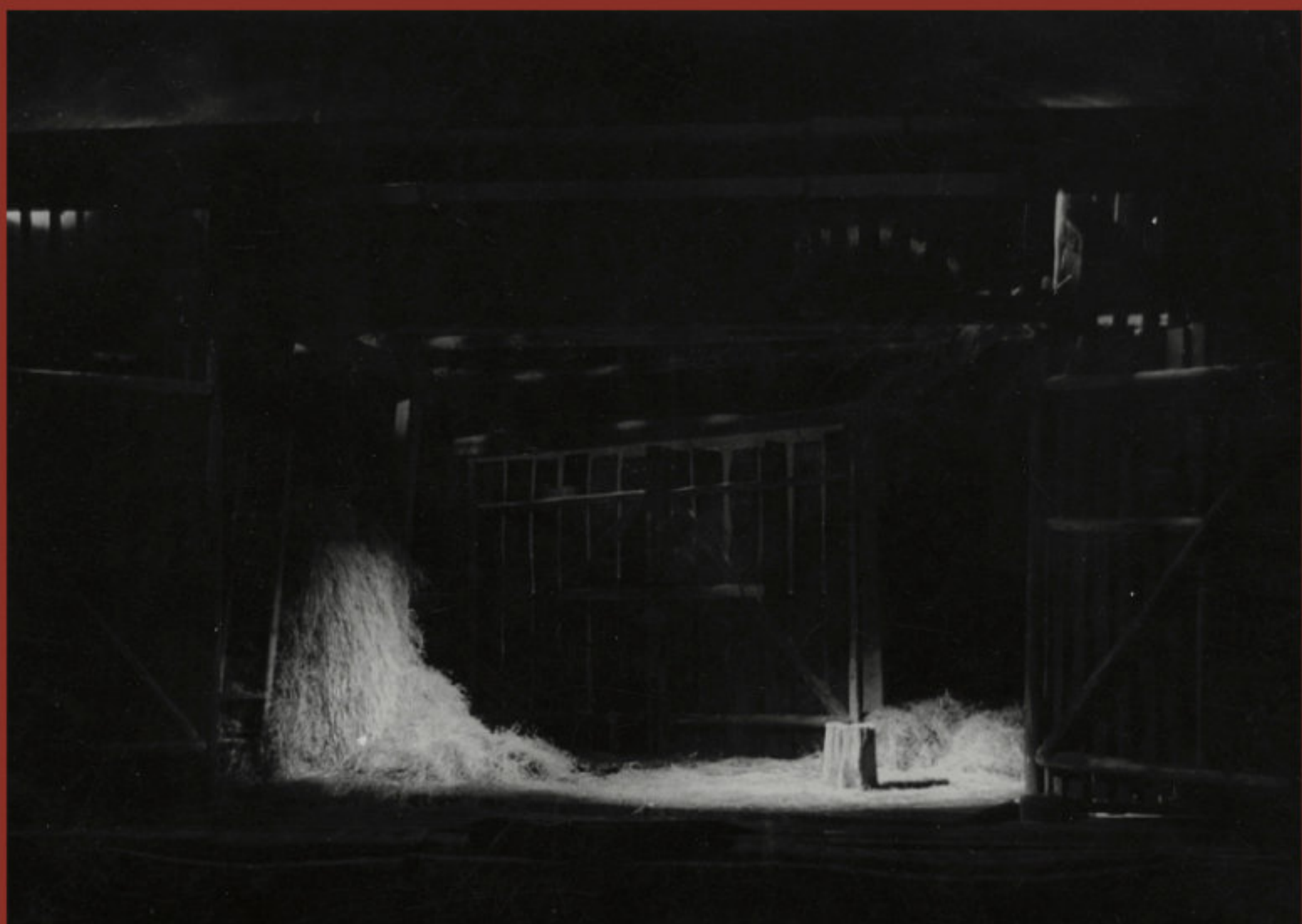

Štefan Králik: Trasovisko
Premiéra 3. septembra 1966, Divadlo Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene
Réžia Miroslav Zéda, Peter Jerguš
Tomáš Žilínčik (Ondrej Javorník), Michal Monček (Peter)

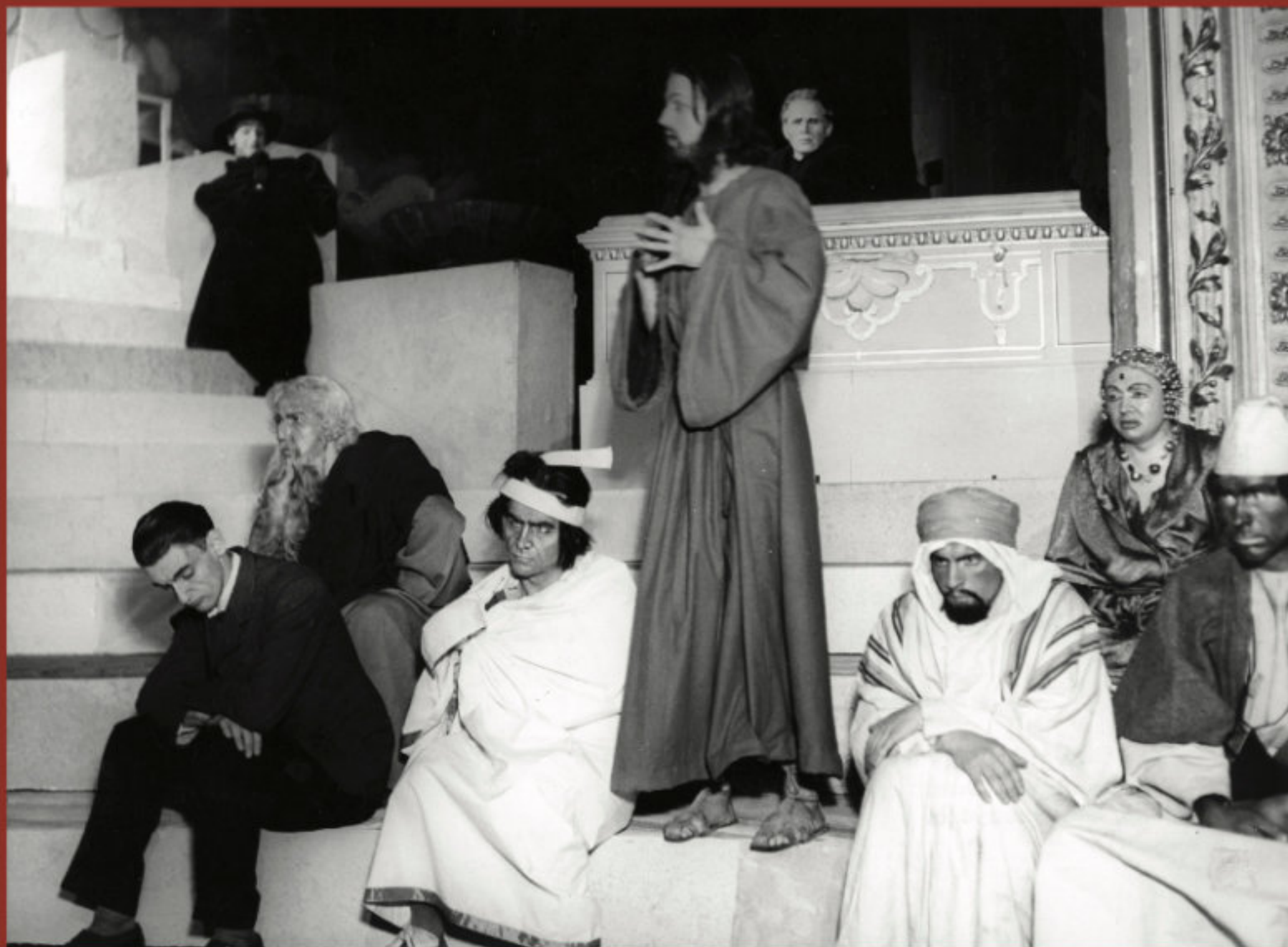
HRA BEZ LÁSKY a HRA O SLOBODE

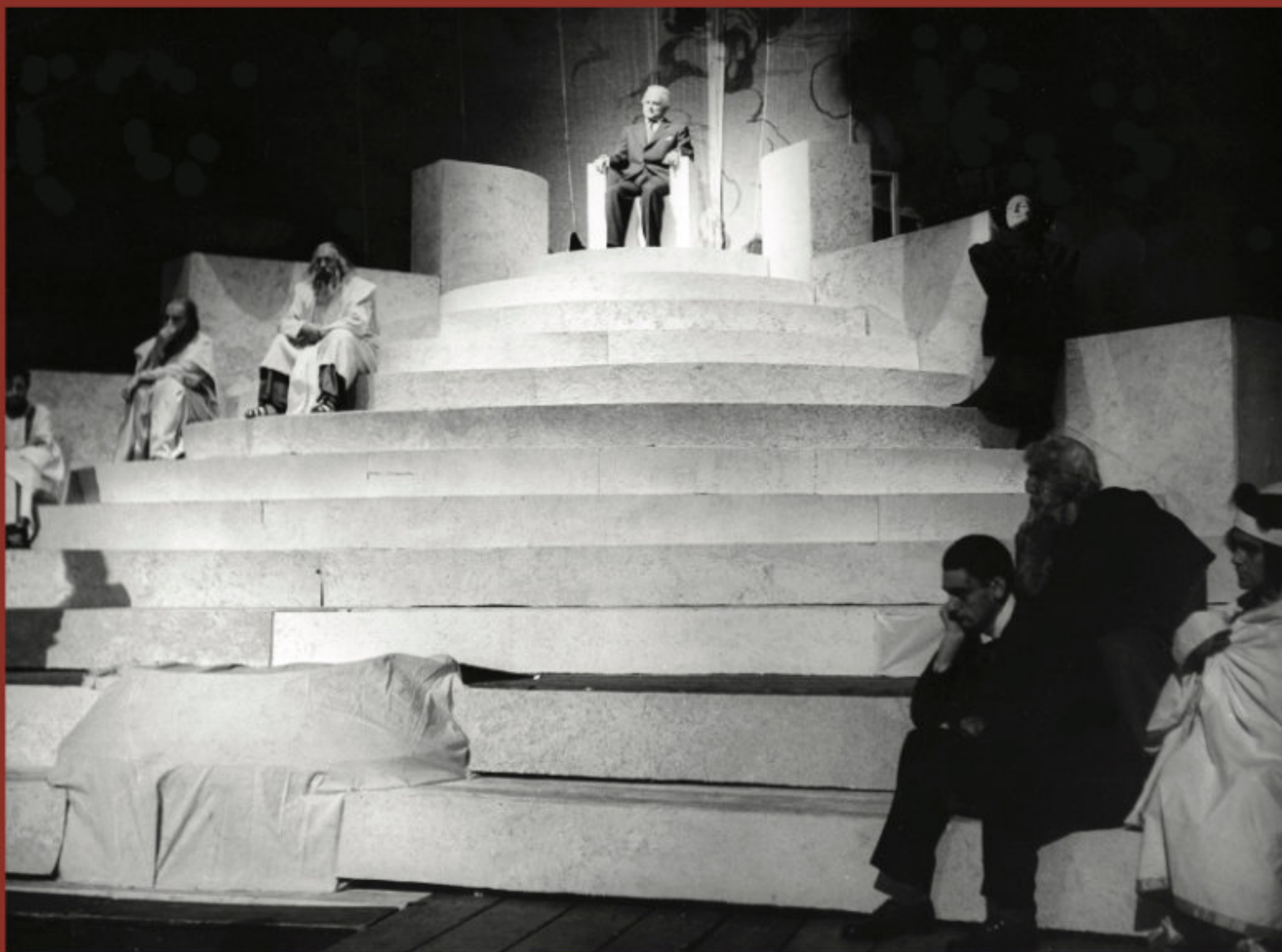
Štefan Králik: Hra bez lásky
Premiéra 9. novembra 1946, SND Bratislava
Réžia Ivan Lichard
Jozef Budský (Dr. Tomáš), Andrej Bagar (Fuks)

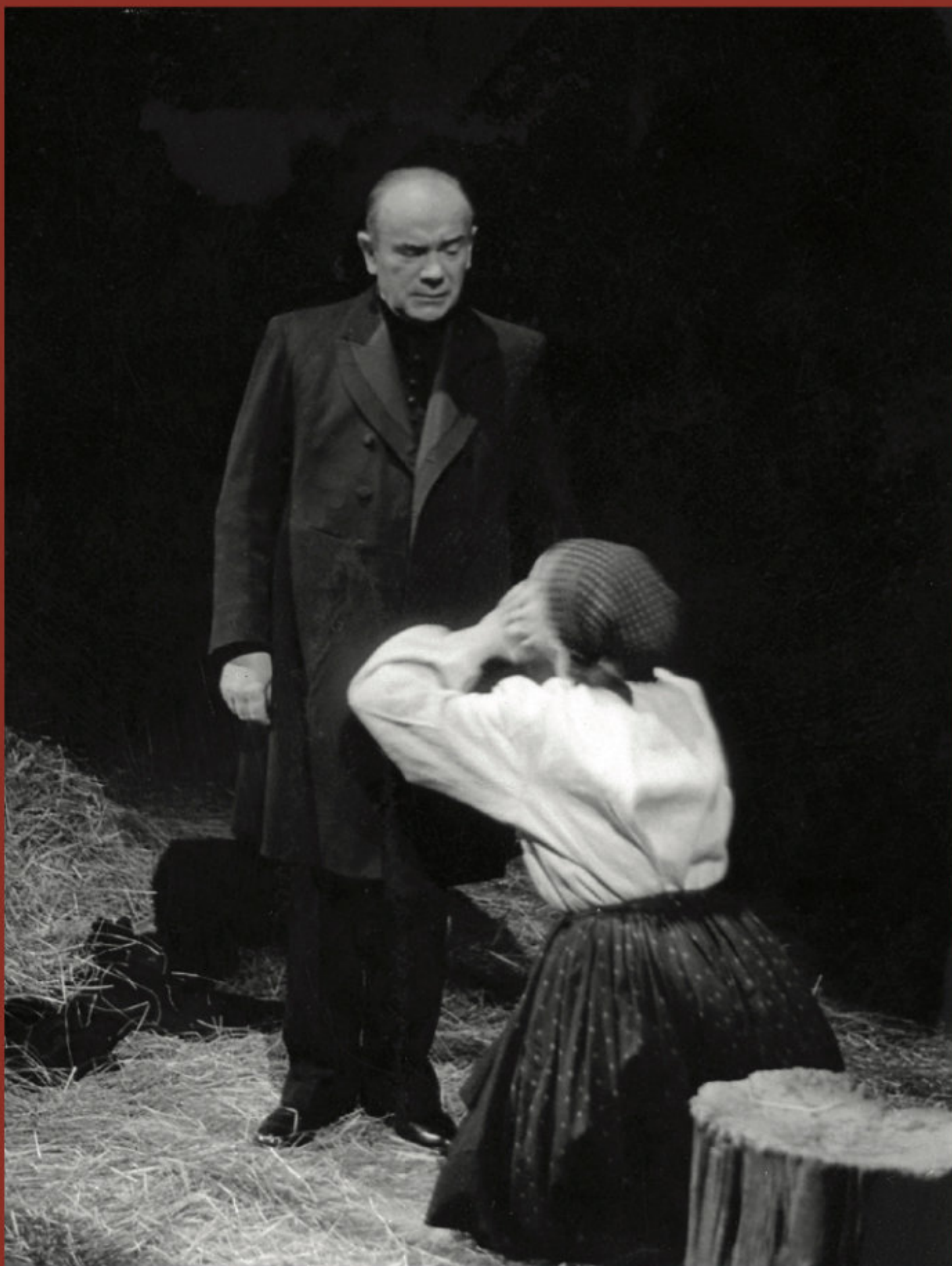
Štefan Králik: Hra bez lásky
Premiéra 9. novembra 1946, SND Bratislava
Réžia Ivan Lichard
Scéna Ladislava Vychodila

Štefan Králik: Hra o slobode
Premiéra 26. júna 1948, SND Bratislava
Réžia Ivan Lichard
Hore: Hana Melicková (Victoria Amati), Viliam Záborský (Humanus)
V popredí porotcovia: Tibor Rakovský, Jozef Šándor, Martin Tapák, Gustáv Valach (Hlavný porotca), Jozef Sodoma, Karol Skovay, Jaroslav Vrzala

Štefan Králik: Hra o slobode
Premiéra 26. júna 1948, SND Bratislava
Réžia Ivan Lichard
Hore: Ivan Lichard (Prezident)

Štefan Králik: Hra bez lásky
Premiéra 9. novembra 1946, SND Bratislava
Réžia Ivan Lichard
Ján Sýkora (Dolan), Beta Poničanová (Trebulka)

DIVADELNÝ ÚSTAV
BRATISLAVA
THE THEATRE INSTITUTE

Štefan Králik: Hra bez lásky
Premiéra 11. októbra 1958, Divadlo Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene
Réžia Pavol Haspra a. h.
Andrej Mojžiš (Dôstojný pán Nový), Angela Jakubisová (Trebulka), Vladimír Lakota (Dr. Tomáš)

Štefan Králik: Hra bez lásky
Premiéra 11. októbra 1958, Divadlo Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene
Réžia Pavol Haspra a. h.
Anton Vozár (Pán Hlavný), Paľo Dúbravský (Fuks), Andrej Mojžiš (Dôstojný pán Nový), Angela Jakubisová (Trebulka)

NOVÁ DOBA - NOVÁ DRÁMA

Štefan Králik: Buky podpolianske
Premiéra 20. decembra 1949, SND Bratislava
Réžia Jozef Budský
Beta Poničanová (Kata), Karol L. Zachar (Mišo Fekiač), Gustáv Valach (Jano Kafamár), Vilma Jamnická (Madlena)

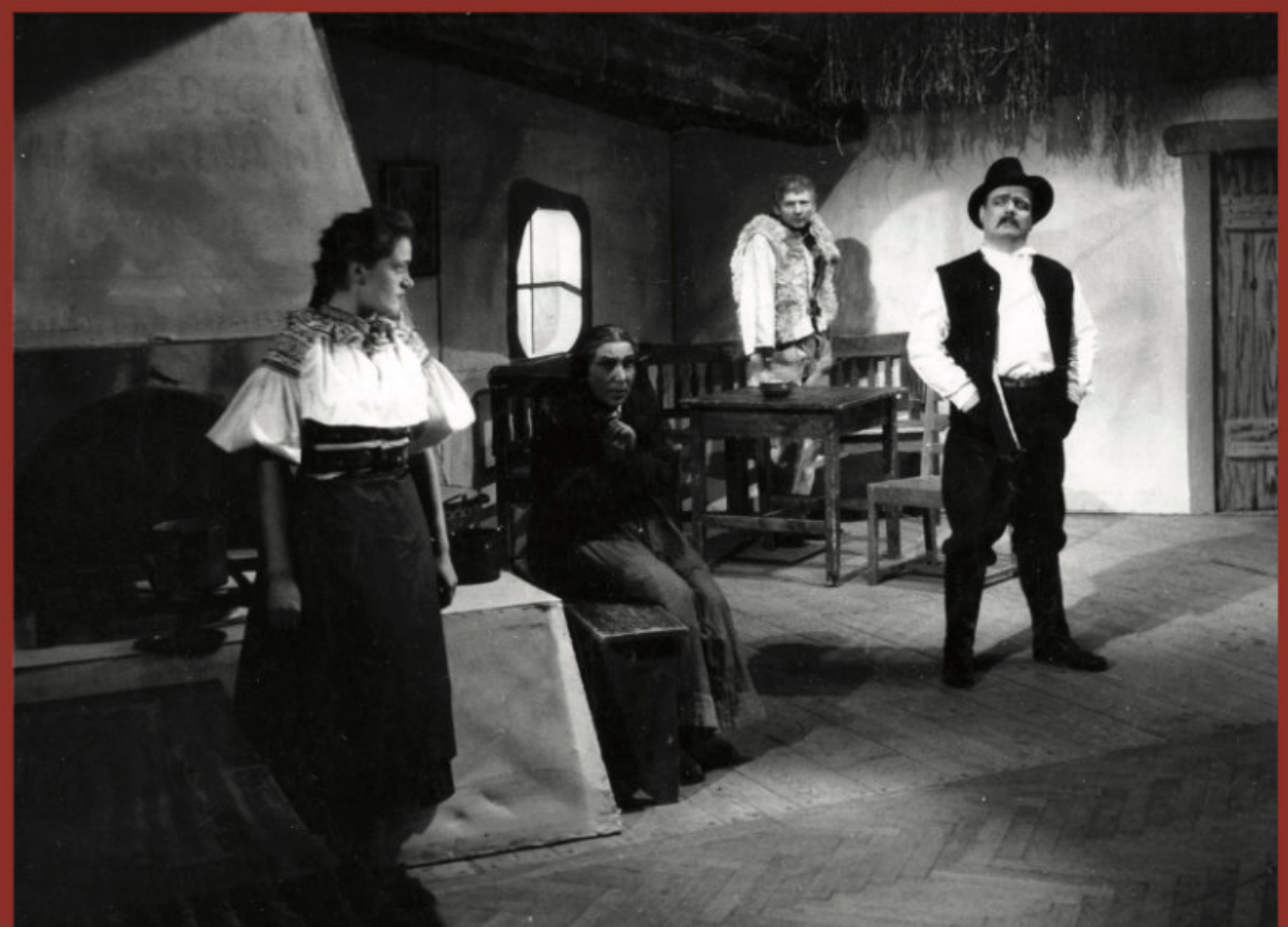
Štefan Králik: Buky podpolianske
Premiéra 20. decembra 1949, SND Bratislava
Réžia Jozef Budský
Július Pántik (Vincó Fekiač), Oľga Budská (Mila), Andrej Bagar (Martin Babic)

Štefan Králik: Buky podpolianske
Premiéra 20. decembra 1949, SND Bratislava
Réžia Jozef Budský
Gustáv Valach (Jano Kafamár), Vilma Jamnická (Madlena), Beta Poničanová (Kata), Karol L. Zachar (Mišo Fekiač)

Štefan Králik: Svätá Barbora
Premiéra 8. apríla 1953, Stredoslovenské divadlo vo Zvolene
Réžia Dezider Janda a. h.
Emil Paulovič (Berényi), Ján Pomšár (Laci), Angela Jakubisová (Hofnerka)

Štefan Králik: Buky podpolianske
Premiéra 25. februára. 1950, Národné divadlo v Košiciach
Réžia Jozef Budský
Júlia Čunderlíková (Jula), Oľga Borodáčová-Országhová (Madlena), Štefan Adamec (Jano Kafamár), František Dadej (Martin Babic)

Štefan Králik: Svätá Barbora
Premiéra 29. októbra 1953, SND Bratislava
Réžia Janko Borodáč a. h.
Juraj Šebek (Miško), Hana Sarvašová (Anni)

Štefan Králik: Svätá Barbora
Premiéra 29. októbra 1953, SND Bratislava
Réžia Janko Borodáč a. h.
Záver z inscenácie

Štefan Králik: Svätá Barbora
Premiéra 29. októbra 1953, SND Bratislava
Réžia Janko Borodáč a. h.
Hana Sarvašová (Anni)

DIVADELNÝ ÚSTAV
BRATISLAVA
THE THEATRE INSTITUTE

Štefan Králik: Vojenský kabát Jura Jánošíka
Premiéra 11. apríla 1970, Nová scéna v Bratislave
Réžia Juraj Svoboda
Slavo Drozd (Turiak), Vlado Müller (Jánošík)

Štefan Králik: Rebel. Zbojnícka trilógia.
Premiéra 28. februára 1975, Divadlo slovenského národného povstania v Martine
Réžia Ľubomír Vajdička
scéna k inscenácii Jozef Ciller

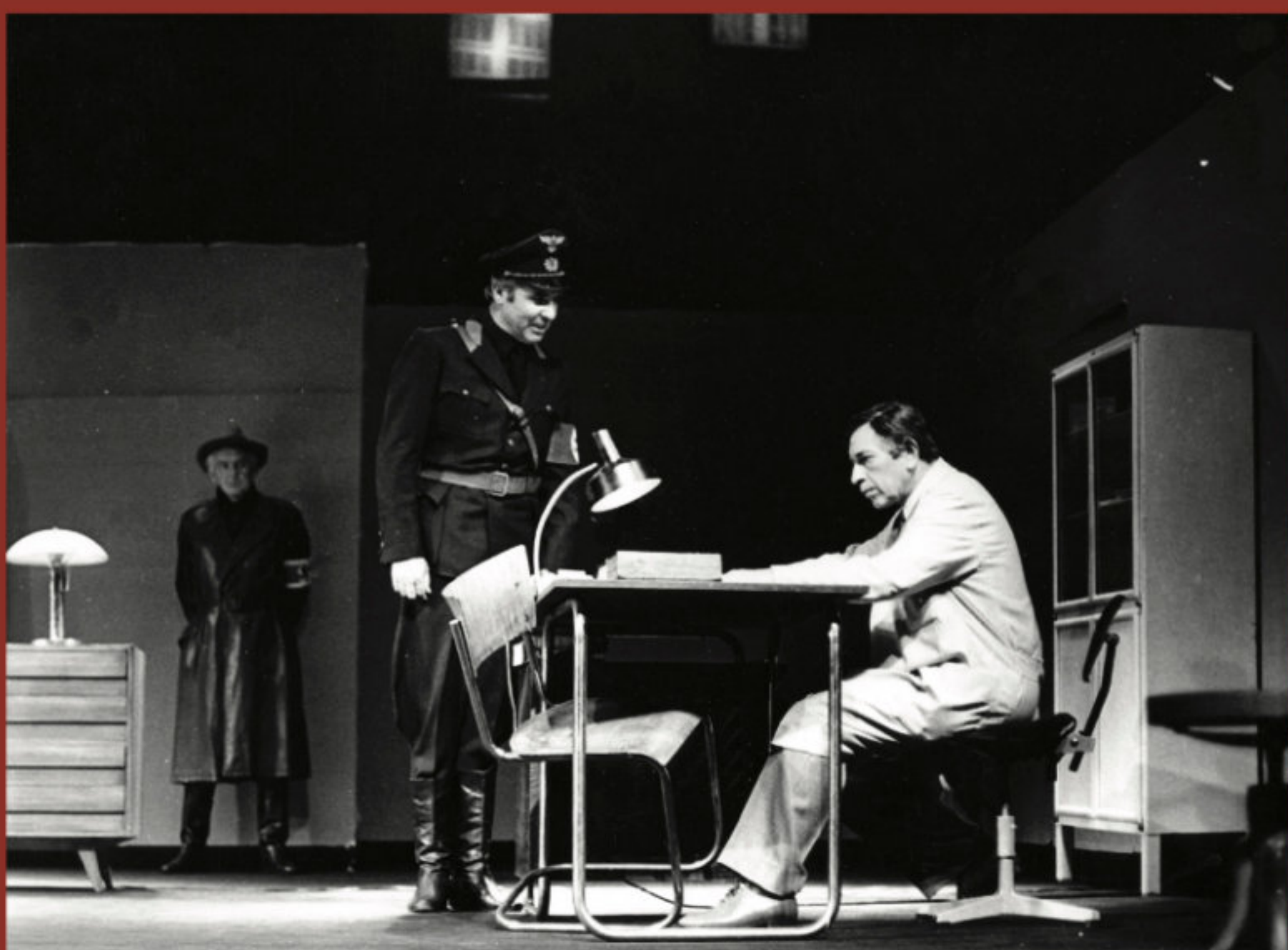
Štefan Králik: Rebel. Zbojnícka trilógia
Premiéra 28. februára 1975, Divadlo slovenského národného povstania v Martine
Réžia Ľubomír Vajdička
Viera Richterová (Agnesa), Gustáv Herényi (Jánošík), Bohumila Horňáková-Ružičková (Regina), Tibor Bogdan (Šipoš), Ján Gubala (Farár)

Štefan Králik: Margaret zo zámku
Premiéra 19. januára 1974, SND Bratislava
Réžia Pavol Haspra
Zdena Gruberová (Erna), Gustáv Valach (Crown), Soňa Valentová (Margaret)

Štefan Králik: Margaret zo zámku
Premiéra 19. januára 1974, SND Bratislava
Réžia Pavol Haspra
Karol Machata (Jack), Soňa Valentová (Margaret), Mária Kráľovičová (Betty)

Štefan Králik: Krásna neznáma
Premiéra 4. septembra 1976
Réžia Pavol Haspra
Ján Kákoní (Nemec), Juraj Sarvaš (Posledný), Ctibor Filčík (Félix)

Štefan Králik: Krásna neznáma
Premiéra 4. septembra 1976
Réžia Pavol Haspra
Anna Javorková (Monika), Ctibor Filčík (Félix)